

Råd – rehabilitering etter covid-19

Webinar 11 mars 2021

Tone Bråthen, HelseDirektoratet

Mandat for arbeidet

- Utvikle kunnskapsbaserte faglige råd for rehabilitering etter covid-19 sykdom
- Rådene skal inngå som et eget kapittel i Helsedirektoratets veileder «Coronavirus – beslutninger og anbefalinger»
- Rådene skal publiseres i løpet av 2020
- Rådene skal være dynamiske

Målgruppe

- Pasienter med forventet nytte av rehabilitering etter en covid-19 sykdom, med et **alvorlig forløp**
- Pasienter med forventet nytte av rehabilitering etter en mild eller moderat covid-19 sykdom, og som ikke nødvendigvis har vært innlagt på sykehus i forbindelse med sykdommen

Problemstillinger

- Hvilke rehabiliteringsbehov har pasientene og hva trenger helsepersonell råd om for å kunne bistå pasientene i rehabiliteringsprosessen?
- Hva er spesielt for denne pasientgruppen – sett i forhold til andre rehabiliteringspasienter?
- Hvordan kan spesialisthelsetjenesten – inkludert private rehabiliteringsinstitusjoner -, primærhelsetjenesten og fastleger samarbeide, slik at rehabiliteringsforløpet blir best mulig for pasientene?
- Kan denne pasientgruppen ha nytte av velferdsteknologi / digital hjemmeoppfølging – i så fall, på hvilken måte?

Arbeidsgruppe

Ekstern arbeidsgruppe

Del av sekretariat		
Gro E. Aasland	Klinikkjef / fysioterapeut	Sykehuset i Vestfold HF
Mari Klokkerud	Leder for regional kompetansetjeneste for rehabilitering (RKR)	Sunnaas sykehus HF
Representanter fra faget		
Christina S. Fredheim	Fastlege, Spesialist allmenntmedisin	Fredrikstad kommune
Ståle Mathiassen	Overlege, Spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering	Stavanger sykehus HF
Elin Marita S. Ytterstad	Avdelingsoverlege, Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering	Levanger sykehus HF
Linda N. Augland	Sykepleier, Master i avansert klinisk sykepleie. Digital hjemme-oppfølging	Larvik kommune
Elin Wathne	Direktør vurdering og rehabilitering	Bergen kommune
Brukerrepresentanter		
Brede Solberg		
Tom Rosenvinge		

Interessegruppe

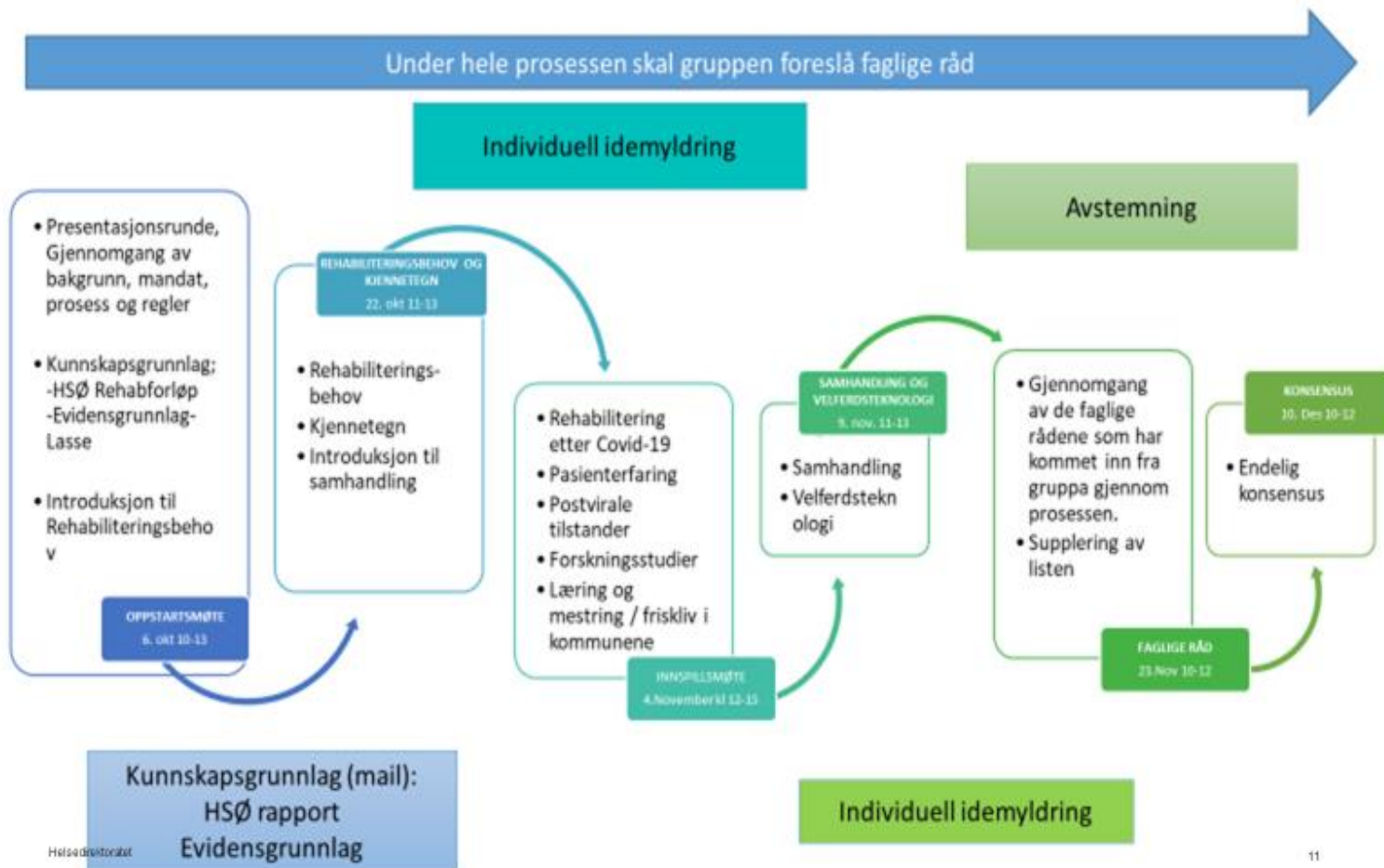
Interessegruppe for mennesker som er behandlet for eller har symptomer på Covid-19

Likepersonsguppe - utveksler erfaring, gir hverandre støtte
- innhenter og sprer informasjon

Kontaktadresse:

ihl.covid-19@ihl.no

Arbeidsprosess

Resultater avstemming

•1-3 I liten grad

•4-6 I noen grad

•7-9 I stor grad

Faglige råd Covid-19 rehabilitering	Angi nytteverdi/betydning på skalaen fra 1 til 9, hvor 9 er størst nytte/betydning				Angi gjennomførbarhet på skalaen fra 1 til 9, hvor 9 er høyest gjennomførbarhet				Skal dette rådet (råd 5) legges inn under råd 4 om helhetlig perspektiv i rehabilitering?		Har du kommentarer til rådet eller din vurdering av dette, beskriv i kommentarfeltet.		
	Gjennomsnitt	Median	Max	Min	Gjennomsnitt	Median	Max	Min	Gjennomsnitt	Median			
Råd 1	8,875	9	9	8	7,75	8	9	6			Betinger rehabiliteringsressurser på intensivavdeling, helst rehabiliteringslege		
Råd 2	8,875	9	9	8	8,375	8,5	9	7			Betinger at fastlegen tar i mot pasientens henvendelse og gir rask time		
Råd 3	8,625	9	9	7	8,5	9	9	7			Betinger god og synlig informasjon om hvor rehabiliteringstilbud finnes	Men hva skal de henvises til? Hva er ordinær henvisningsrutine?	
Råd 4	9	9	9	9	8	8,5	9	6			Betinger at henvisere kartlegger pasientens behov slik at pasienten henvises til riktig nivå.		
Råd 5	7	6,5	9	5	6,875	6,5	9	5	JA=5 NEI=3	JA			
Råd 6	8,875	9	9	8	8,375	9	9	6			Jeg tenker at siste del av rådet "og som har vedvarende symptomer" bør tas bort. Kontroll er viktig også for å sikre at pasientene har god fremgang. Bør være gjennomførbart å få til dette eksempelvis gjennom en digital konsultasjon med fastlege/sykehus. KONTROLL gjøres uavhengig av symptomfall normalt sett både hos fastlege og sykehus, ser ikke grunnen til å betinge dette rådet opp mot vedvarende symptomer.	Betinger tydelige epikrise/beskjed til pasienten og at pasienten tar kontakt med fastlegen, Trygg utskrivning	
Råd 7	7,75	8,5	9	3	5,75	6,5	9	1			Velferdsteknologi og digitale verktøy er spesielt egnet ved denne problemstillingen, hvor en ønsker å redusere smittespredning. Gjennomførbarheten er avhengig av hvor mye ressurser som brukes til implementering. Bør prioriteres, og verktøyet kan enkelt brukes på lignende problemstillinger.	I begynnelsen av rådet står det at man bør bruke dette for å unngå fare for smitte, men disse personene har jo hatt Covid19 for en stund tilbake, og er ikke lengre smittsomme. Det er litt sammenblanding, velferdsteknologi (video feks) er nok mer aktuelt ved hjemmeoppfølging under selve sykdomsforløpet, mener jeg.	Betinger at plattformer og verktøy er på plass.

Hovedprinsipp i rådene

- Pasientene følges opp av sin fastlege og pasientene følger vanlig rehabiliteringsforløp
- Alvorlighetsgrad av symptomer og problemer vil variere fra pasient til pasient og behandlingstilbudet må derfor tilpasses den enkeltes behov
- Rehabiliteringen kan foregå i spesialist- eller primærhelsetjenesten, eller hjemme ved hjelp av vekferdsteknologi og digitale verktøy
- Covid-19 er en ny sykdom og det finnes begrenset forskningsbasert kunnskap om rehabiliteringstiltak og –behov hos denne psientgruppen. Rådene er derfor utarbeidet på basis av erfaringer i relevante kliniske miljøer og pågående prosjekter, internasjonale kilder og forskning på antatt sammenlignbare tilstander
- Rådene er dynamiske og skal revideres

Nasjonal plan for rehabilitering etter covid-19

Helsedirektoratet har fått i oppdrag fra Helse og omsorgsdepartementet å utarbeide en nasjonal plan for rehabilitering etter covid-19

Et utkast til plan ble oversendt departementet 1. mars i år

[helsedirektoratet.no](https://www.helsedirektoratet.no)

Lykke til videre!